ТОВАРИСТВО З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ ПРИВАТНИЙ ЗАКЛАД «ХАРКІВСЬКИЙ ЛІЦЕЙ ОСВІТНІЙ ПРОСТІР «ГРАВІТАЦІЯ» ХАРКІВСЬКОЇ ОБЛАСТІ

ЗАТВЕРДЖЕНО

Наказ ТОВАРИСТВА З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ ПРИВАТНИЙ ЗАКЛАД «ХАРКІВСЬКИЙ ЛІЦЕЙ ОСВІТНІЙ ПРОСТІР «ГРАВІТАЦІЯ» ХАРКІВСЬКОЇ ОБЛАСТІ
від 31.08.2026 року № 42

Директор ТОВ ЗЗСО Школи «Гравітація»

Христина ХЛУДЄЄВА

ПОЛОЖЕННЯ

про академічну доброчесність та правила використання технологій штучного інтелекту в освітньому процесі

СХВАЛЕНО

Протокол засідання Педагогічної ради ТОВАРИСТВА З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ ПРИВАТНИЙ ЗАКЛАД «ХАРКІВСЬКИЙ ЛІЦЕЙ ОСВІТНІЙ ПРОСТІР «ГРАВІТАЦІЯ» ХАРКІВСЬКОЇ ОБЛАСТІ
від 28.08.2026 № 2

Харків
2026

1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

1.1. Це Положення про академічну доброчесність та правила використання технологій штучного інтелекту в освітньому процесі (далі — Положення) розроблено для приватного закладу «Харківський ліцей» «Освітній простір «Гравітація» Харківської області (далі — Ліцей) відповідно до Конституції України, законів України «Про освіту», «Про повну загальну середню освіту», Стандартних правил і рекомендацій щодо забезпечення академічної доброчесності Міністерства освіти і науки України, Статуту Ліцею та інших чинних нормативно-правових актів у сфері освіти.

1.2. Положення визначає принципи академічної доброчесності, види її порушень, механізми запобігання та виявлення таких порушень, а також встановлює правила етичного, безпечного й педагогічно доцільного використання технологій штучного інтелекту (далі — ШІ) учасниками освітнього процесу.

1.3. Дія цього Положення поширюється на всіх учасників освітнього процесу Ліцею: здобувачів освіти, педагогічних працівників, адміністрацію, а також (у відповідній частині) на батьків або законних представників здобувачів освіти.

1.4. Положення затверджується наказом директора Ліцею, є обов'язковим до виконання та оприлюднюється на офіційному вебсайті Ліцею для ознайомлення всіх учасників освітнього процесу.

1.5. Зміни та доповнення до цього Положення вносяться за рішенням педагогічної ради Ліцею та затверджуються наказом директора.

2. ТЕРМІНИ ТА ВИЗНАЧЕННЯ

2.1. Академічна доброчесність — сукупність етичних принципів та визначених законом правил, якими мають керуватися учасники освітнього процесу під час навчання, викладання та провадження наукової (творчої) діяльності з метою забезпечення довіри до результатів навчання та/або наукових (творчих) досягнень.

2.2. Штучний інтелект (ШІ) — комп'ютерні системи та програмні засоби (у тому числі генеративні мовні моделі, чат-боти, сервіси автоматичного перекладу, розпізнавання тексту, генерації зображень тощо), здатні виконувати завдання, що традиційно потребують людського інтелекту, зокрема створювати текстові, візуальні чи інші матеріали за запитом користувача.

2.3. Академічний плагіат — оприлюднення (частково або повністю) наукових (творчих) результатів, отриманих іншими особами, як результатів власного дослідження (творчості), та/або відтворення опублікованих текстів інших авторів без належного посилання.

2.4. Некоректне використання ШІ — видання роботи, повністю або значною мірою згенерованої штучним інтелектом, за результат власної самостійної навчальної або творчої діяльності без відповідного зазначення й дозволу вчителя.

2.5. Списування — виконання письмових робіт із залученням зовнішніх джерел інформації, крім дозволених для використання, зокрема під час оцінювання результатів навчання.

2.6. Фабрикація — вигадування даних або фактів, що використовуються в освітньому процесі.

2.7. Фальсифікація — свідома зміна чи модифікація наявних даних, що стосуються освітнього процесу.

2.8. Обман — надання завідомо неправдивої інформації щодо власної освітньої діяльності, у тому числі щодо самостійності виконання роботи чи джерел її створення.

3. ПРИНЦИПИ АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ

3.1. Освітній процес у Ліцеї ґрунтується на таких принципах:

— чесність і самостійність у навчанні, викладанні та оцінюванні;
— посилання на джерела інформації у разі використання ідей, тверджень, відомостей інших осіб;
— дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права;
— контроль за дотриманням академічної доброчесності здобувачами освіти;
— прозорість і відкритість критеріїв та процедур оцінювання;
— свідоме й відповідальне ставлення до використання цифрових технологій, зокрема штучного інтелекту, як допоміжного, а не замінного інструменту навчання.

4. ВИДИ ПОРУШЕНЬ АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ

4.1. Порушеннями академічної доброчесності є:

— академічний плагіат;
— самоплагіат (повторне подання власної раніше поданої роботи без посилання на неї);
— фабрикація та фальсифікація даних;
— списування під час контрольних, самостійних робіт, тестування, ДПА тощо;
— обман, зокрема щодо самостійності виконання роботи;
— хабарництво (надання/отримання неправомірної вигоди за зміну результатів оцінювання);
— необ'єктивне оцінювання (свідоме заниження або завищення оцінки педагогічним працівником);
— невизнане (приховане) використання ШІ для генерації змісту роботи, поданої як самостійно виконаної, у випадках, коли таке використання не дозволено умовами завдання.

4.2. Виявлення порушення академічної доброчесності здійснюється педагогічним працівником самостійно або комісією з питань академічної доброчесності, створеною наказом директора Ліцею.

4.3. За результатами розгляду факту порушення академічної доброчесності до здобувача освіти може застосовуватися одна або декілька академічних відповідальностей: повторне виконання завдання; зниження оцінки; повторне проходження оцінювання; попередження; повідомлення батьків або законних представників.

4.4. До педагогічних працівників у разі підтвердження порушення академічної доброчесності застосовуються заходи відповідно до законодавства про працю та Статуту Ліцею.

5. ПРАВИЛА ВИКОРИСТАННЯ ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ В ОСВІТНЬОМУ ПРОЦЕСІ

5.1. Загальні засади використання ШІ

5.1.1. Технології штучного інтелекту можуть використовуватися учасниками освітнього процесу Ліцею виключно як допоміжний інструмент для навчання, підготовки матеріалів, розвитку цифрової грамотності та підвищення якості освітнього процесу, за умови дотримання принципів академічної доброчесності, етики та безпеки.

5.1.2. Використання ШІ не повинно підміняти самостійну розумову діяльність здобувача освіти та процес формування власних знань, умінь, навичок і компетентностей, визначених освітньою програмою.

5.1.3. Остаточна відповідальність за зміст, якість, достовірність та академічну доброчесність будь-якої роботи, поданої на оцінювання, покладається на здобувача освіти незалежно від того, чи використовувалися при її підготовці інструменти ШІ.

5.2. Дозволене використання ШІ здобувачами освіти

5.2.1. За умови зазначення факту використання здобувачі освіти можуть застосовувати ШІ для:

- пошуку та узагальнення інформації з подальшою самостійною перевіркою її достовірності;
- генерування ідей, плану роботи, структури тексту чи проєкту;
- перевірки орфографії, граматики та стилістики власного тексту;
- перекладу текстів іноземними мовами в межах вивчення мов;
- пояснення незрозумілих понять, формул, алгоритмів у форматі, що доповнює, а не замінює пояснення вчителя;
- тренування навичок (наприклад, розмовної практики, розв'язання типових задач) у позаурочний час.

5.2.2. Здобувач освіти, який використав ШІ під час підготовки роботи, зобов'язаний зазначити це у форматі короткого підпису чи приміски (наприклад: «При підготовці роботи використано ШІ-сервіс [назва] для [мета використання]»), якщо інше прямо не дозволено вчителем.

5.3. Заборонене використання ШІ

5.3.1. Забороняється:

- видавати текст, зображення, розв'язання задач чи інший контент, повністю або переважно згенерований ШІ, за результат власної самостійної роботи без зазначення факту використання ШІ;

— використовувати ШІ під час контрольних робіт, тестувань, атестацій, олімпіад, конкурсів та інших форм підсумкового оцінювання, якщо це прямо не дозволено умовами проведення;

— використовувати ШІ для фабрикації даних, фактів, цитат, джерел чи статистичних відомостей;

— вводити в системи ШІ персональні дані інших осіб (однокласників, вчителів, третіх осіб) без їхньої згоди;

— використовувати ШІ для створення образливого, дискримінаційного, неправдивого або такого, що порушує права інших осіб, контенту.

5.4. Використання ШІ педагогічними працівниками

5.4.1. Педагогічні працівники можуть використовувати ШІ для підготовки дидактичних матеріалів, розроблення завдань, планування уроків, автоматизації рутинних процесів та підвищення якості викладання, за умови критичної перевірки згенерованого змісту на достовірність і відповідність освітній програмі.

5.4.2. Учитель самостійно визначає й доводить до відома здобувачів освіти, у яких видах роботи використання ШІ дозволено, обмежено або заборонено, і фіксує ці умови в критеріях оцінювання завдання.

5.4.3. Використання ШІ для автоматичного оцінювання робіт здобувачів освіти допускається лише як допоміжний інструмент; остаточне рішення щодо оцінки приймає педагогічний працівник.

5.5. Безпека та етика використання ШІ

5.5.1. Під час використання ШІ учасники освітнього процесу зобов'язані дотримуватися вимог законодавства про захист персональних даних, авторське право та інформаційну безпеку.

5.5.2. Не допускається розголошення через сервіси ШІ конфіденційної інформації Ліцею, персональних даних учасників освітнього процесу, матеріалів контрольних та атестаційних робіт до їх офіційного оприлюднення.

5.5.3. Здобувачам освіти рекомендується використовувати сервіси ШІ під контролем або з дозволу батьків (законних представників) та педагогічних працівників, з урахуванням вікових обмежень, встановлених правилами відповідних сервісів.

6. ПОРЯДОК ВИЯВЛЕННЯ ТА РОЗГЛЯДУ ФАКТІВ НЕКОРЕКТНОГО ВИКОРИСТАННЯ ШІ

6.1. У разі обґрунтованої підозри щодо некоректного використання ШІ (зокрема, на основі стилістичного аналізу тексту, використання спеціалізованих сервісів перевірки на ознаки генерації ШІ, невідповідності рівня роботи попереднім результатам здобувача) педагогічний працівник має право запросити в здобувача освіти усне пояснення змісту роботи або запропонувати виконати аналогічне завдання в контрольованих умовах.

6.2. Використання автоматизованих сервісів виявлення тексту, згенерованого ШІ, має допоміжний, а не остаточний характер; рішення про наявність порушення приймається

педагогічним працівником або комісією з академічної доброчесності з урахуванням усіх обставин.

6.3. Здобувач освіти має право надати пояснення та оскаржити рішення про застосування академічної відповідальності в порядку, визначеному Статутом Ліцею та цим Положенням.

7. ПРАВА ТА ОБОВ'ЯЗКИ УЧАСНИКІВ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ

7.1. Здобувачі освіти мають право: отримувати роз'яснення щодо правил використання ШІ; звертатися по допомогу до вчителів щодо коректного застосування ШІ в навчанні; оскаржувати рішення щодо застосування академічної відповідальності.

7.2. Здобувачі освіти зобов'язані: дотримуватися принципів академічної доброчесності; самостійно виконувати навчальні завдання; зазначати факти використання ШІ відповідно до цього Положення; не використовувати ШІ для обману педагогічних працівників.

7.3. Педагогічні працівники зобов'язані: інформувати здобувачів освіти про правила академічної доброчесності та використання ШІ; чітко визначати умови допустимого використання ШІ в кожному завданні; об'єктивно оцінювати результати навчання; сприяти формуванню культури академічної доброчесності.

7.4. Батьки (законні представники) здобувачів освіти мають право отримувати інформацію щодо цього Положення та зобов'язані сприяти дотриманню їхніми дітьми принципів академічної доброчесності.

8. ПРИКІНЦЕВІ ПОЛОЖЕННЯ

8.1. Це Положення набирає чинності з дня його затвердження наказом директора Ліцею та діє до його скасування або заміни новою редакцією.

8.2. Ознайомлення учасників освітнього процесу з цим Положенням здійснюється під підпис та/або шляхом оприлюднення на офіційному вебсайті Ліцею.

8.3. Питання, не врегульовані цим Положенням, вирішуються відповідно до чинного законодавства України у сфері освіти та Статуту Ліцею.